

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015 ISO/IEC 27001:2013
1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" № 2, ТЕЛ.: (+3592) 8119-443, ФАКС : (+3592) 81 19572, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

Проект!

**ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Д О К Л А Д

ОТ

**ЛАЗАР ЛАЗАРОВ – ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
И МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА**

ОТНОСНО: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за командировките в страната

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМ. МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, внасям за разглеждане от Министерския съвет проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за командировките в страната.

I. Наредбата за командировките в страната (Наредбата) определя условията за командироване в страната, размерите на командировъчните пари (пътни, дневни и квартирни), редът за отчитането им, както и правата и задълженията на командированите и командированите. Наредбата е приета през 1987 г., като през годините са извършени някои промени, но към момента част от разпоредбите не отговарят на развитието на съвременните социално-икономически условия. Това е причината да се констатират неясноти и празноти в нормативната уредба, които се преодоляват по пътя на указания, което създава правна несигурност. Също така последната промяна на размера на дневните командировъчни пари

е от 1 януари 2008 г., когато той е определен на 20 лева. Този размер не отговаря на ръста на инфлацията през последните години.

II. Основна цел на постановлението е регулиране на обществените отношения при командироване в страната в съответствие с измененията в трудовото законодателство през годините и с развитието на социално-икономическите условия в страната, както и гарантиране на правото на адекватен размер на командировъчните пари при командироване в страната. В тази връзка се предлагат следните промени в Наредбата:

1. В чл. 6, ал. 1 се изменя т. 3, като се предвижда, че не се считат за командировани лицата, които пътуват като снабдители, доставчици, куриери, раздавачи и други, при които характерът на работата е свързан с пътуване между различни населени места.

Действащата към момента разпоредба определя, че не се считат за командировани тези лица, които пътуват като пласъори на материали, стоки, продукцията и в други случаи по граждански договори. Тази разпоредба създава условия за неправилно тълкуване и прилагане, особено с оглед вида на правоотношението, което следва да имат лицата, за да не се считат за командировани. В тази връзка изменението има за цел чрез изброяване на длъжности да определи лицата, при които характерът на работата предполага пътуване между различни населени места, и спрямо които няма основание да се приеме, че се осъществява командироване. При тези работници и служители основният характер на работата е свързан с пътуване между населени места.

2. В чл. 8, ал. 1 се създава изречение второ, с което се предоставя възможност заповедта за командироване да се създава като електронен документ. В този случай е задължително да се спазват изискванията на Регламент (ЕС) 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО, и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги. Тази възможност ще намали административната тежест на предприятията, които могат да се възползват от цифровите технологии, като се гарантират правата на страните по трудовото правоотношение.

3. С промените в чл. 9, ал. 1, т. 8 се отменя задължението в заповедта за командироване да се определя необходимостта от изготвяне на отчет, като остава задължението за определяне на вида на отчета за извършената работа. Действащата към момента разпоредба е в противоречие с разпоредбата на чл. 29, ал. 1, изр. 1 от Наредбата, където императивно е определено, че командированият е длъжен в 3-дневен срок след завръщането си от командировка да даде отчет за извършената работа, поради което с цел отчитане на разходите за командироване командированото предприятие няма основание да не изисква отчет.

4. В чл. 9, ал. 1 се създава нова т. 10, с която се регламентира, че в заповедта за командироване следва да се определи необходимостта от заверка на заповедта с подпис на оправомощено служебно лице на мястото на командироването. В тази връзка се заличава разпоредбата на чл. 10, ал. 2 от Наредбата, която изрично изисква заповедта да се заверява и датира от упълномощено служебно лице и се подпечатва с печата на предприятието, а когато командировката е на обект, където няма печат, заверката се извършва само с подпис на отговорно служебно лице. С направените промени се предоставя възможност на

командиращите предприятия да преценят дали има необходимост от подпис на оправомощено служебно лице на мястото на командироването. В някои случаи, особено когато командироването е на обект, който е извън населено място, задължението за заверка на командировъчната заповед създава съществени затруднения и ненужно административно натоварване. Също така, при изрично предвидената възможност заповедта за командироването да се съставя като електронен документ, изискването за заверка с подпис и печат се явява неизпълнимо. Целта на промяната е намаляване на административната тежест и създаване на възможност на командированото лице да направи преценка относно необходимото удостоверяване на присъствието на командированото лице на обекта, където е командирован.

5. С промяната в чл. 13, ал. 1 се определя, че при ползване на лично моторно превозно средство на командированото лице се изплащат пътни пари равни на равностойността на изразходваното гориво по разходни норми, определени от производителя на моторното превозно средство, за комбиниран режим на движение (градско и извънградско). Действащата към момента разпоредба предвижда, че пътните пари са съобразени с разхода на моторното превозно средство за най-икономичния режим на движение, т.е. само за извънградско движение, което води до невъзможност да се покриват реалните разходи за гориво. При командироване е обичайно движението да е както между различни населени места (т.е. извънградско), така и в рамките на населени места.

С оглед обективно отчитане на пътните разходи при командироване се предвижда и изменение в ал. 2, с което се определя, че маршрута и разстоянията се определят в километри по пътната мрежа, а не само по републиканската пътна мрежа. Промяната е в съответствие с дефиницията на видовете пътища, съгласно чл. 3 от Закона за пътищата.

6. Разпоредбата на чл. 18 се прецизира, с оглед регламентиране на задължение при командироване с продължителност повече от 1 месец, по искане на командированото лице, командированото лице да му разреши един път месечно, през някой от почивните и празничните дни, да се завръща в мястото на постоянната му работа, като заплаща пътните разходи.

7. В чл. 19, ал. 1 се определя минималният размер на дневните командировъчни пари. Последната промяна на размера на дневните командировъчни пари е от 1 януари 2008 г., когато той е определен на 20 лева. Дневните пари са предназначени за покриване на разходите на командированото лице за храна през деня и компенсиране на работника или служителя за претърпяното неудобство, тъй като не може да се храни в дома си. Според данните на Националния статистически институт за периода от януари 2008 г. до декември 2022 г. инфлацията според индексът на потребителските цени е 60.8%. За осигуряване на адекватност на регламентираните командировъчни пари с оглед темпа на нарастване на инфлацията, се предлага повишаване на минималния размер на дневните пари от 20 на 40 лева. По този начин се гарантирана адекватен размер на дневните пари на командированото лице, за да покрива разходите за храна при командироване в страната.

8. Разпоредбите на чл. 14, чл. 21, ал. 2 и чл. 28 са свързани с възможността за определянето на по-голям размер на пътни и квартирни пари, както и за еднократно предоставяне на пари за покриване на дребни разходи, само при условие на придружаване на чуждестранни гости или специалисти. Също така в чл. 21, ал. 1 се предвижда възможност за определяне на дневни пари в по-голям размер само при придружаване на чуждестранни

гости или специалисти. Възможностите, предвидени в посочените разпоредби са с необосновано ограничен обхват на приложение (само когато се придружават чуждестранни гости или специалисти), поради което се предлага отмяна на чл. 14, чл. 21, ал. 2 и чл. 28 и изменение на чл. 21, ал. 1 от Наредбата.

С чл. 21, ал. 1 се определя, че по-голям размер на дневните пари ще може да се заплаща по преценка на командироващия или когато това е уговорено в колективен трудов договор или в споразумение със синдикална организация на държавните служители. С промяната се регламентира възможността, по-големия размер на дневните пари да се изплаща на всички командироващи лица, а не само на тези, които придружават чуждестранни гости или специалисти. Освен това се разширява обхвата на въпросите, които са обект на колективно трудово договаряне, което ще допринесе за развитие на социалния диалог.

Действащото данъчно и осигурително законодателство определя, че изплатените командировъчни пари до двукратния размер, определен в нормативен акт, са необлагаеми. В тази връзка се регламентира възможността, размерът на дневните пари да се увеличава до 200 на сто от нормативно определения минимум.

С направените промени по отношение на дневните пари се гарантира по-голяма сигурност на командированите лица и възможност за покриване на направените от тях разходи, като се предоставя възможност за определяне на по-голям размер на командировъчните пари.

9. С промяна на чл. 23 и чл. 27 се предвижда, че дневни пари няма да се заплащат само когато на мястото на командироването се ползва служебно целодневна безплатна храна, а квартирни - когато се ползва безплатна квартира.

10. Разпоредбата на чл. 32 се отнася до отчитане на разходите за командировка, респективно до изплащане на сумите на командированото лице. В тази връзка се предлагат промени, с които се премахват противоречия в практиката при отчитането на тези разходи за данъчни цели. С промените в т. 3 на разпоредбата се прецизира съдържанието на сметката, която се изготвя за дължимите суми, с оглед включване на данни за размера на пътните, дневните и квартирните пари. Към тази сметка се прилагат съответните документи само за извършени пътни и квартирни разходи.

11. С промяната в § 2 от преходните и заключителните разпоредби се прецизира едно от основанията за приемане на наредбата, тъй като след промените в Кодекса на труда, обнародвани в „Държавен вестник“, бр. 105 от 2016 г., в нормата на чл. 215 от КТ са създадени алинеи и основанията за приемане на наредбата се явява ал. 1 на този член.

III. Очакваните резултати от приемането на проекта на постановление са:

1. осигуряване на съответствие на разпоредбите на Наредбата за командироването в страната с промените в трудовото законодателство, настъпили след приемането ѝ;
2. регулиране на обществените отношения при командироване в страната в съответствие с изменените социално-икономически условия;
3. гарантиране на правото на адекватен размер на командировъчните пари при командироване в страната.

IV. Приемането на предложението за проект на постановление не въвежда изисквания за правото на Европейския съюз и не налага да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право.

V. Предложението за проект на акт не оказва въздействие върху държавния бюджет, по смисъла на § 1 от допълнителната разпоредба на Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, с оглед на което в съответствие с чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е изготвена приложената финансова обосновка съгласно приложение № 2.2 от правилника.

Повишението на разходите в рамките на утвърдените бюджети на ведомствата не се предвижда. Ръководителите на ведомствата следва да приоритизират участията в различни прояви, в т.ч. срещи и събития така, че да се вмести в рамките на действащите бюджети, отчитайки и обстоятелството, че от 2020 г. в много от тях е направена реорганизация на дейността и значителна част от работните срещи и заседания се провеждат чрез телекомуникационна връзка, а средствата по бюджетите им не са намалявани.

Натрупаната през годините от 2008 г. насам инфлация вече е довела до реално увеличаване на разходите на извънбюджетния сектор до нивата, необходими за покриване на разходите за командировки в съответствие с текущите пазарни цени. Предвид това, потенциално повишаване на разходите на бизнеса се очаква единствено и то частично по отношение на дневните, като този допълнителен разход се очаква да бъде преодолян чрез правилно управление на работните процеси и дейности, приоритизиране и преценка по целесъобразност на осъществяваните командировки в страната, отчитайки пазарните принципи и възможностите за хибридни форми на работа.

VI. Проектът за Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за командировките в страната е обсъден в Националния съвет за тристранно сътрудничество.

Съгласно чл. 26, ал. 2-4 от Закона за нормативните актове Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за командировките в страната, предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от Закона за нормативните актове и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ са публикувани на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет на 30 януари 2023 г. с 30-дневен срок за представяне на становища и предложения.

Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за командировките в страната е съгласуван в съответствие с чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Направените бележки и предложения са отразени, съгласно приложената справка.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМ. МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да приеме проекта на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за командировките в страната.

**ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
И МИНИСТЪР НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА:**

ЛАЗАР ЛАЗАРОВ